

Huittinen, Sampu, Käräjämäki

Kertomus muinaistieteellisistä kaivauksista v. 1969

Huittisten kunnan myöntämän määrärahan turvin allekirjoittanut jatkoi edellisvuonna aloitettuja kaivauksia Huittisten Sammun Käräjämäellä 15. - 26. 7.; ks. kaivauskertomusta vuodelta 1968. Kaivausten apulaisvalvojana toimi ylioppilas Jukka Luoto.

Kaivauksien kohteena oli Käräjämäen laella sijaitseva kumpu A, joka oli edellisvuonna paljastettu, mutta peitetty muovikalvolla, maalla ja turpeella jatkokaivauksia varten. Kaivaukset aloitettiin jakamalla raunio uudelleen sektoreihin, koska aikaisemmat merkit olivat talven aikana kadonneet. Sen jälkeen poistettiin pintaturve ja pintakiveys kartoitettiin, tosin jonkin verran kaavamaisesti; ks. kuva 1. Raunio oli maan- ja kivensekainen, vailla säännöllistä struktuuria, ks. kuvat 2 ja 3. Sen kiveys yhtyi ympäristöönsä vailla selviä rajoja, minkä vuoksi raunion mittoja on vaikea eksaktisti ilmaista. Halkeaisija oli länsi-itäsuunnassa ja pohjois-eteläsuunnassa n. 7 m, lounais-koillissuunnassa n. 8 m. Keskiosiltaan raunio oli 50-70 cm korkea, lukuun ottamatta n. 1,5 m x 3,5 m laajaa, runsaan metrin korkuista silmäkiveä, jonka ympärille se oli rakennettu, ks. kuvat 2-3, 7-8. Vielä kookkaampi ja korkeampi kivi oli raunion kaakkoisreunassa, kuva 2. Silmäkivessä oli porauksen jälkiä; mv. Sakari Käki, Vähä-Käen isäntä, arvelee, että kivi olisi rikottu rakennustarkoituksiin 1910-luvulla, mutta ei ole asiasta varma. Kummun kivet olivat pienenpuoleisia, pääasiassa mukuloita; pohjalla kivet olivat suurempia, ks. kuvat 7-8. Kivet olivat nokisia ja hauraaksi palaneita, niiden välinen maa tuhkansekaista.

Ajan- ja rahanpuutteessa rauniosta kaivettiin vain länsipuolisko. Turpeen alta löydettiin ylinnä rautapeltiä, tiiltä sekä myöhäisiä lasitettuja savivadinkappaleita. Samassa mukulakiviä peittävässä humuskerroksessa oli kuitenkin myös karkeaa "rautakautista" keramiikkaa sekä palanutta savea. Pintakerroksessa todettiin myös nokea, jo-

ta on Käräjämäessä laajoina kerroksina turpeen alla.

Noensekainen maa ulottui raunion pohjalle asti. Maan seasta paljastui kolme-neljä kerrosta rykinkokoisia, tuhkan tai tumman maan värjäämiä kiviä, osa tulen vioittamia, ks. kuvat 11 ja 12. Kivikerrosten välistä oli runsaasti saviastianpalasia, pääasiassa karkeaa kvartsirohetta sisältävää keramiikkaa; astiat ovat olleet tasapohjaisia, suusta loivasti S-profiilisia, nähtävästi sisäänpäin taivutettuja. ks. kuvat 9 ja 10. Löytöjen joukossa on myös joitakin paremmin poltettujen saviastian palasia, savikiekunkappaleita, yksinkertainen "myöhäsrautakautinen" pronssiketjun lenkki sekä palaneita (eläimen?) luita. Palanutta savea oli niin ikään runsaasti, mutta ei selviä oksapunosseinän tiivisteitä. Löytöjensä ja rakenteensa puolesta rauniota on todennäköisesti pidettävä ns. uhrirauuniona, eikä sen myöhäsrautakautisuutta liene syytä epäillä, vaikkeivät löydöt riitäkään täsmällisempään ajoitukseen.

Löydöt on luetteloitu Satakunnan Museossa numerolla 17 263:1-104. Kertomukseen liittyy 2 karttaa ja 12 valokuvaa SatM neg.n:ot 38000 - 38011.

Käräjäkiviä koskevaan tietoon (Salmo, Rautakausi, Satakunnan historia II, s.75) mv. Käki huomauttaa, etteivät hänen iäkkäät sisarensa tiedä mitään tällaisista kivistä, vaikka muistavat hyvin Käräjämäen lapsuutensa ajalta. Sen vuoksi maininta käräjäkivistä perustunee muistivirheeseen, jonka aineksina ehkä ovat itse paikan nimi sekä Euran ja Kokemäen Käräjämäkien käräjäkivet.

Porissa marraskuun 18. päivänä 1970

Unto Salo

Satakunnan Museon johtaja

HUITTINEN SAMPU. KĀRĀJĀMĀKI

1
KUVATTU KAAKOSTA.
LOUNAISSSEKTORIA PALJAS-
TETAAN. Sat.M. neg. 38000

2
KUMPU A
LOUNAISSSEKTORI PALJASTET-
TUNA. KUVATTU KAAKOSTA.
Sat. M. neg 38001.

HUITTINEN SAMPU. KÄRÄJÄMÄKI

9.
KUMPU A
KERAMIKKALÖYTÖ. 22
Sat. M. neg. 38008.

10.
KUMPU A
KERAMIKKALÖYTÖ 22.
MYÖHEMPI VAIHE
Sat. M. neg. 38009

II.
KUMPU A.
N-S PROFILIN ETELÄOSA
KUVATTU LÄNNESTÄ
Sat. M. neg. 3810.